

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น

ประจำปี ๒๕๖๖

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น

อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

คำนำ

ปัญหาหมอกควันเป็นปัญหาหนึ่งที่มีความรุนแรงและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่จากสภาพปัญหาดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่สามารถแก้ไขปัญหหมอกควันได้ตรงกับสาเหตุของปัญหาในพื้นที่ของตำบลทุ่งลุยลายมากที่สุด ได้แก่ สาเหตุปัญหาหมอกควันที่เกิดจากไฟป่า การเผาหญ้าข้างถนน การเผาขยะ และการเผาวัสดุจากการเกษตร เป็นต้น ซึ่งสาเหตุของปัญหาทั้งหมดเหล่านี้จะถูกรวบรวมเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหและจัดทำแผนอย่างบูรณาการที่อยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งการร่วมกันคิด ร่วมกันหาทางเลือก ทางออก ในการแก้ไขปัญหสรุปเป็นมาตรการ แนวทาง โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะเป็นการป้องกันการเกิดปัญหและลดความรุนแรงของปัญหหมอกควันในพื้นที่ตำบลทุ่งลุยลายและที่สำคัญที่สุดเมื่อทุกส่วนได้ร่วมมือกัน แก้ไขปัญหจะส่งผลดีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นให้ปลอดภัยจากภาวะหมอกควันต่อไป

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น ประจำปี ๒๕๖๖

ไฟฟ้า คือ ไฟที่เกิดจากสาเหตุอันใดก็ตาม แล้วลุกลามไปโดยอิสระปราศจากการควบคุมทั้งนี้ไม่ว่าไปนั้นจะลุกลามเข้าป่าธรรมชาติหรือสวนป่า

องค์ประกอบของไฟ (สามเหลี่ยมไฟ) ไฟเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากขบวนการทางเคมีเมื่อมีองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ มารวมตัวกันในสัดส่วนที่เหมาะสมและเกิดการสันดาปให้เกิดไฟขึ้น คือ

๑. เชื้อเพลิง ได้แก่ อินทรีย์สารทุกชนิดที่ติดไฟได้ เช่น ต้นไม้ ไม้พุ่ม กิ่งไม้ ก้านไม้ ดอกไม้ กอไฟ ไร่ร้างดิน อินทรีย์ และชั้นถ่านหินที่อยู่ใต้ผิวดิน

๒. ความร้อน ซึ่งจะมาจก ๒ แหล่ง คือ แหล่งความร้อนตามธรรมชาติ เช่น ไฟผ่า การเสียดสีของกิ่งไม้และแหล่งความร้อนจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การจุดไฟในป่าด้วยสาเหตุต่าง ๆ

๓. ออกซิเจน เป็นก๊าซที่มีโดยทั่วไปในป่า ซึ่งจะมีการแปรผันตามทิศทางของลม

ชนิดของไฟฟ้า แบ่งเป็น ๓ ชนิดซึ่งตามลักษณะของเชื้อเพลิงที่ถูกเผาไหม้ ได้แก่

๑. ไฟใต้ดิน เป็นไฟที่ไหม้อินทรีย์วัตถุที่สะสมอยู่ใต้ดินเลยทั้งคว้นก็มีน้อยยากต่อการดำเนินการดับไฟในประเทศไทยพบไฟใต้ดินในป่าพรุแถบภาคใต้ของประเทศ ซึ่งไฟใต้ดินยังสามารถแบ่งออกได้ ๒ ชนิด คือ

- ไฟใต้ดินสมบูรณ์แบบ คือไฟที่ไหม้อยู่พื้นป่าจริง ๆ ต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการตรวจจับความร้อนจึงจะพบไฟชนิดนี้

- ไฟกึ่งผิวดินกึ่งใต้ดิน ได้แก่ไฟที่ไหม้ไปในแนวระนาบตามพื้นที่ป่าเช่นเดียวกับไฟผิวดินขณะเดียวกันส่วนหนึ่งก็ไหม้ในแนวตั้งลึกลงไปใต้ผิวดิน

๒. ไฟผิวดิน เป็นไฟที่เผาไหม้เชื้อเพลิงบนผิวดิน ไฟชนิดนี้จะเผาไหม้ลุกลามไปตามผืนป่าซึ่งเชื้อเพลิงส่วนใหญ่ได้แก่ หญ้า ใบไม้แห้ง กิ่งไม้ที่ร่วงหล่น ลูกไม้ รวมทั้งไม้พุ่มต่าง ๆ ไฟชนิดนี้มีการลุกลามอย่างรวดเร็วซึ่งความรุนแรงจะขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของเชื้อเพลิงไฟฟ้าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นไฟชนิดนี้

๓. ไฟเรือนยอด เป็นไฟที่ลุกลามไปตามเรือนยอดของต้นไม้ โดยเฉพาะในป่าสนซึ่งไม้ชนิดนี้มียางซึ่งช่วยให้เกิดการลุกลามได้ดีโดยมี ๒ ลักษณะคือลักษณะที่อาศัยไฟผิวดินเป็นสื่อในการลุกลามไหม้ก่อนไหม้ลุกลามไปตามเรือนยอดและไปสู่เรือนยอดต้นอื่นต่อไป และที่ไม่อาศัยไฟผิวดินเป็นสื่อ เกิดในป่าที่มีเรือนยอดแน่นทึบติดกันและมีไม้ยืนต้นชนิดที่ติดไฟได้ง่าย ซึ่งรุนแรงและยากต่อการควบคุมเราสามารถแบ่งไฟเรือนยอดออกเป็น ๒ ชนิด คือ

- ไฟเรือนยอดที่ต้องอาศัยไฟผิวดินเป็นสื่อ คือไฟที่ต้องอาศัยไฟที่ลุกลามไฟตามผิวดินเป็นตัวนำเปลวไฟขึ้นไฟสู่เรือนยอดของต้นไม้ ลักษณะของไฟชนิดนี้จะเห็นไฟผิวดินลุกลามไปก่อนแล้วตามด้วยไฟเรือนยอด

- ไฟเรือนยอดที่ไม่ต้องอาศัยไฟผิวดิน เกิดในป่าที่มีต้นไม้ที่ติดไฟได้ง่ายและมีเรือนยอดแน่นทึบติดกัน การลุกลามจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงจากเรือนยอดหนึ่งไปสู่อีกเรือนยอดหนึ่งและเมื่อลุกลมลงบนพื้นป่าก็จะทำให้เกิดไฟผิวดินไฟพร้อม ๆ กันด้วย

ส่วนต่าง ๆ ของไฟ รูปร่างของไฟ ประกอบด้วย

๑. หัวไฟ คือ ส่วนของไฟที่ลุกลามไปตามทิศทางลม หรือลุกลามขึ้นไปตามความลาดชันของภูเขา เป็นส่วนของไฟที่มีอัตราการลุกลามรวดเร็วที่สุด มีเปลวไฟยาวที่สุด มีความรุนแรงของไฟมากที่สุด จึงเป็นส่วนของไฟที่มีอันตรายมากที่สุดด้วยกันเช่นกัน

๒. หางไฟ คือ ส่วนของไฟที่ไหม้ไปในทิศทางตรงกันกับหัวไฟ คือไหม้สวนทางลมหรือไหม้ลงมาตามลาดเขาไฟจึงลุกลามไปอย่างช้า ๆ เป็นส่วนของไฟที่เข้าควบคุมได้ง่ายที่สุด

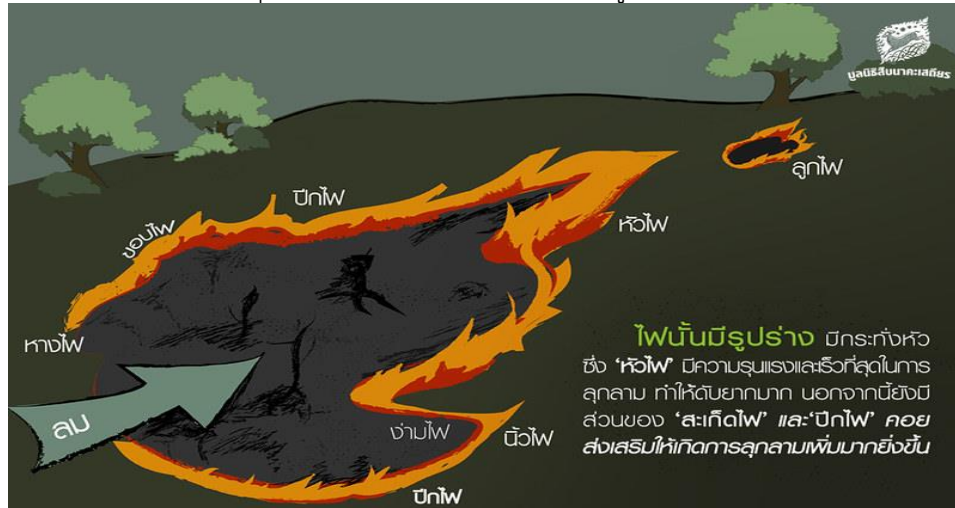
๓. ปีกไฟ คือ ส่วนของไฟที่ไหม้ตั้งฉากหรือขนานไปกับทิศทางหลักของหัวไฟ ปีกไฟแบ่งเป็นปีกซ้ายและปีกขวา โดยกำหนดปีกซ้ายปีกขวาจากการยืนที่หางไฟแล้วหันหน้าไปทางหัวไฟ ปีกไฟโดยทั่วไปจะมีอัตราการลุกลามและความรุนแรงน้อยกว่าหัวไฟแต่มากกว่าหางไฟ

๔. **นิ้วไฟ** คือ ส่วนของไฟที่เป็นแนวยาวแคบๆ ยื่นออกไปจากตัวไฟหลัก นิ้วไฟแต่ละนิ้วจะมีหัวไฟและปีกไฟของมันเอง นิ้วไฟเกิดจากเงื่อนไขของลักษณะเชื้อเพลิง และลักษณะความลาดชันของพื้นที่

๕. **ขอบไฟ** คือ ขอบเขตของไฟป่านั้น ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นช่วงที่ไฟกำลังไหม้ลุกลามอยู่ หรือเป็นช่วงที่ไฟนั้นได้ดับลงแล้วโดยสิ้นเชิง

๖. **ง่ามไฟ** คือ ส่วนของขอบไฟที่อยู่ระหว่างนิ้วไฟ ซึ่งจะมีอัตราการลุกลามช้ากว่านิ้วไฟ ทั้งนี้ เนื่องจากเงื่อนไขของลักษณะเชื้อเพลิงและลักษณะความลาดชันของพื้นที่

๗. **ลูกไฟ** คือ ส่วนของไฟที่ไหม้หน้าหน้าตัวไฟหลักโดยเกิดจากการที่สะเก็ดไฟจากตัวไฟหลักถูกลมพัดให้ปลิวไปตกหน้าแนวไฟหลักและเกิดการลุกไหม้กลายเป็นไฟป่าขึ้นอีกหนึ่งลูกไฟ

สาเหตุของการเกิดไฟป่า ไฟป่าจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ต้องอาศัยปัจจัย ๓ สิ่งคือ เชื้อเพลิง ออกซิเจนและความร้อนซึ่งเป็น “องค์ประกอบของไฟ” โดยปกติในป่ามีทั้งเชื้อเพลิง เช่น กิ่งไม้ ใบไม้แห้งต่าง ๆ และออกซิเจนหรืออากาศอยู่แล้ว หากมีความร้อนขึ้นยอมทำให้เกิดไฟป่าขึ้น ฉะนั้น “ความร้อน” จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดไฟป่าขึ้น ต้นเหตุที่ทำให้เกิดความร้อนขึ้นจนกระทั่งกลายเป็นไฟป่า อาจเกิดจากธรรมชาติเอง เช่น ต้นไม้ เสียดสีกัน ไฟผ่า เป็นต้น หรือจากคนที่จุดไฟขึ้นด้วย วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในประเทศไทยไม่พบไฟป่าที่เกิดโดยความร้อนตามธรรมชาติ ส่วนใหญ่เกิดจากฝีมือของคนทั้งสิ้น มนุษย์จึงเป็นสาเหตุของไฟป่าที่สำคัญ

“สาเหตุ” ที่ทำให้เกิดไฟป่าโดยฝีมือของมนุษย์ทั้งตั้งใจหรือโดยประมาทในประเทศไทยแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมและวัตถุประสงค์ที่เกิดขึ้นดังนี้

- ล่าสัตว์จุดไฟเพื่อให้สัตว์หนีออกจากที่ซ่อน เพื่อสะดวกในการล่า
- เผาไร่ เผากำจัดวัชพืช เตรียมพื้นที่เพาะปลูก โดยปราศจากการควบคุมทำให้ไฟลุกลามเข้าไปในป่า
- หาของป่า ตัดฝั งเก็บไข่มดแดง ผักหวาน หน่อไม้ เห็ด ใบตองตึง เก็บพืชน
- เลี้ยงสัตว์ เพื่อให้หญ้าแตกใบอ่อนเป็นอาหารสัตว์ในบริเวณใกล้พื้นที่ป่าแล้วเกิดลุกลามเข้าไปในป่า
- นักท่องเที่ยว หุงต้มอาหาร ให้แสงสว่าง ให้ความอบอุ่น แล้วดับไม่สนิทเกิดเป็นไฟป่าในที่สุด
- ความขัดแย้ง ชาวบ้านอาจเกิดความขัดแย้งกับหน่วยราชการในพื้นที่ แล้วแกล้งโดยจุดไฟเผาป่า
- ลักลอบทำไม้ เผาทางให้โล่งเตียนเพื่อสะดวกในการลากไม้ ไล่ยุง หุงต้มอาหารในป่า เป็นต้น

ผลกระทบจากไฟฟ้า

ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อสังคมพืช

- ขาดช่วงการสืบพันธุ์ทดแทนตามธรรมชาติ
- เปลี่ยนแปลงโครงสร้างป่า
- ลดการเจริญเติบโตและคุณภาพของเนื้อไม้

ทันทีที่เกิด “ไฟฟ้า” ขึ้นความร้อน และเปลวไฟจากไฟฟ้า จะทำลายลูกไม้ กล้าไม้เล็กๆ ในป่าหมดโอกาสเติบโตเป็นไม้ใหญ่ ส่วนต้นไม้ใหญ่หยุดการเจริญเติบโต เนื้อไม้เสื่อมคุณภาพลง เป็นผลเกิดเชื้อโรคและแมลงเข้ากัดทำลายเนื้อไม้ สภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์เปลี่ยนสภาพเป็นทุ่งหญ้าไปในที่สุด

ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อสัตว์และสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ในป่า

- ทำอันตรายต่อชีวิตของสัตว์ป่า
- ทำลายแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า
- ทำอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตเล็กๆ และจุลินทรีย์ในดิน

“ไฟฟ้า” ส่งผลให้สัตว์ป่าได้รับบาดเจ็บ ล้มตายเพราะหนีไฟไม่ทันโดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกอ่อนและสัตว์ที่เคลื่อนไหวช้าที่หนีรอดก็ขาดที่อยู่อาศัย รวมไปถึงแหล่งอาหาร ในที่สุดก็อาจต้องตายเช่นเดียวกัน

ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อสภาวะอากาศโลก

- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น
- การเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก

หมอกควันที่เกิดจากไฟฟ้า “ ก่อให้เกิดผลกระทบมากมายทั้งสภาวะอากาศเป็นพิษทำลายสุขภาพของคน เกิดทัศนวิสัยไม่ดีต่อการบินเครื่องบิน บางครั้งไม่สามารถขึ้นบินหรือลงจอดได้ส่งผลให้เกิดผลเสียหายทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงเสียสภาพความงามตามธรรมชาติ ทำให้สภาพไม่เหมาะในการท่องเที่ยวอีกต่อไป

ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อดิน

- เกิดการสูญเสียหน้าดินโดยการกัดเซาะและการพังทลาย
- เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของดิน

“ไฟฟ้า” เผาทำลายสิ่งปกคลุมดินหน้าดินจึงเปิดโล่ง เมื่อฝนตกลงมาเมื่อดินก็จะตกระแทกกับหน้าดินโดยตรงเกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย ทำให้น้ำที่ไหลบ่าไปตามหน้าดิน พัดพาหน้าดินอันอุดมสมบูรณ์ไปด้วย และดินอัดตัวแน่นทึบขึ้น ซึมน้ำไม่ดี ทำให้การอุ้มน้ำหรือดูดซับความชื้นของดินลดลง ไม่สามารถเก็บกักน้ำและธาตุอาหารที่จำเป็นต่อพืชได้

ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อน้ำ

- สมดุลของน้ำเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดอุทกภัยและภัยแล้ง
- เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของน้ำ

น้ำที่เต็มไปด้วยตะกอนและซึ่ได้จากผลของ “ไฟฟ้า” จะไหลสู่ลำห้วยลำธาร ทำให้ลำห้วยขุนชันมีสภาพไม่เหมาะสมต่อการใช้อีกต่อไป เมื่อดินตะกอนไปถล่มในแม่น้ำมากขึ้น ลำน้ำก็จะตื้นเขิน จนน้ำได้้น้อยลง เมื่อฝนตกลงมาน้ำก็จะเอ่อล้นท่วมสองฝั่งเกิดเป็นอุทกภัยที่สร้างความเสียหายในด้านการเกษตรกรรม เพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และสร้างความเสียหาย เมื่อน้ำทะลักเข้าท่วมบ้านเรือนทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย หน้าแล้งพื้นดินที่มีแต่กรวดทรายและชั้นดินแน่นทึบจากผลของ “ไฟฟ้า” ไม่สามารถเก็บกักน้ำในช่วงฤดูฝนเอาไว้ได้ ทำให้น้ำแห้งขอดเกิดสภาวะแห้งแล้งขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคและเพื่อการเกษตร

ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อการนั้นหนาการ

ผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากไฟฟ้านั้น มีส่วนในการทำลายธรรมชาติ ซึ่งเป็นสถานที่ และแหล่งท่องเที่ยว อันเป็นรายได้สำคัญของประเทศ รวมทั้งจะทำให้ขาดแหล่งพักผ่อนหย่อนใจตามธรรมชาติผลกระทบจากไฟฟ้าต่อ ทรัพย์สิน สุขภาพ และชีวิตของมนุษย์ในพื้นที่ที่เกิดไฟฟ้าส่วนใหญ่จะทำความเสียหายให้กับบ้านเรือนของราษฎรที่อาศัย อยู่บริเวณชายป่า ทั้งบ้านเรือนที่ถูกไฟไหม้ พืชผลทางการเกษตร หรือแม้แต่ชีวิต หมอกควันที่เกิดจากไฟฟ้า มีผลกระทบ โดยตรงที่จะสร้างความเสียหายให้กับการเดินทางอากาศ รวมทั้งมีผลทำให้ประชาชนในบริเวณดังกล่าวจำนวนมาก ป่วยเป็น โรคระบบทางเดินหายใจ

๑. สภาพทั่วไปและสถานการณ์ทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น

ที่ตั้งและอาณาเขต องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นตั้งอยู่ที่ ตำบลบ้านถิ่น อำเภอโนนสูง จังหวัด หนองบัวลำภู มีพื้นที่ประมาณ ๗๒๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔๗๐,๐๐๐ ไร่ มีพื้นที่ติดกับเขตภูเก้า

เขตการปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๐หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านถิ่น , หมู่ที่ ๒ บ้านกุดกวางสร้อย, หมู่ที่ ๓ บ้านหินส่ว , หมู่ที่ ๔ บ้านหนองเล้าข้าว , หมู่ที่ ๕ บ้านโสก ก้านเหลือง, หมู่ที่ ๖ บ้านโนนสูง , หมู่ที่ ๗ บ้านโนนคูณ ,หมู่ที่ ๘ บ้านนิคมโคกม่วง, หมู่ที่ ๖ บ้านหนองสวรรค์ , หมู่ที่ ๑๐ บ้านสันติสุข

สถานการณ์ทั่วไป

ด้วยในห้วงระยะเวลาระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปีสภาพอากาศของประเทศไทย จะมีอากาศร้อนจัด จังหวัดหนองบัวลำภูจะร้อนจัดในช่วงเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม เมื่ออากาศร้อนจัดและแห้ง แล้ง ทำให้ก่อเกิดไฟไหม้ป่า ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่า มีความเสี่ยงที่จะเกิดไฟไหม้ป่าและหมอก ควันที่อาจเกิดขึ้นได้ และในพื้นที่ตำบลทุ่งลุยลายจะมีป่าที่ติดกับพื้นที่การเกษตรของประชาชน ได้แก่ สวนยางพารา ไร่อ้อย และนา ช่วงหน้าแล้งจะมีใบไม้แห้งทับถมกัน และอาจมีการลักลอบจุดเผาหญ้า เผาอ้อย และหาของป่า จนไฟ ลุกลามจนอยากที่จะควบคุม ทำให้เกิดไฟฟ้าที่รุนแรงและอาจลุกลามไหม้บ้านเรือนประชาชนที่อยู่ติดพื้นที่ป่า ส่งผลให้เกิด ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและพื้นที่การเกษตร

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เป็นการสร้างแนวทางในการป้องกันการไฟฟ้าโดยใช้ตำบล/หมู่บ้านเป็นฐาน

๒.๒ เป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควัน ประสานการปฏิบัติงานระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยปฏิบัติหลักและหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการเกิดไฟฟ้าและหมอกควัน ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๒.๓ เป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานใน ระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และภายหลังภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว

๓. นโยบาย

การป้องกันไฟฟ้าและหมอกควัน ต้องเริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบของภัย จากไฟฟ้าและหมอกควัน เน้นการเฝ้าระวัง ป้องกันมิให้เกิดเหตุด้วยความร่วมมือของชุมชนอาทิ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน จักเป็นกำลังสำคัญในการนำมวลชนในพื้นที่ร่วมแรงร่วมใจกัน ในส่วนการระงับและบรรเทาภัยต้องเป็นไปตาม แผนและขั้นตอน การปฏิบัติโดยความร่วมมือจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และประชาชนในพื้นที่โดย มีผู้รับผิดชอบดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง

๔. การปฏิบัติ

๔.๑ การปฏิบัติก่อนเกิดภัย

๔.๑.๑ จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น ณ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น เพื่อทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ และประสานข้อมูลด้านต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ภายในศูนย์อำนวยการฯ

๔.๑.๒ จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันด้วยการรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน ผลกระทบจากไฟป่าและหมอกควันในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๓ จัดให้มีการเตรียมความพร้อม ของกำลังพล ยานพาหนะ อุปกรณ์และเครื่อง มือในการป้องกันไฟป่าและหมอกควันได้ตลอดตลอดเวลา

๔.๑.๔ จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อจัดระบบการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าให้สามารถป้องกันไฟป่าและหมอกควัน ได้ตามสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และจะต้องมีข้อมูลสำคัญในการอำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควัน ประกอบด้วย

- ข้อมูลรถยนต์ดับเพลิง เอนกประสงค์ รถกู้ชีพ กู้ภัย ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นต้น
- อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย
- สถานที่เสี่ยงภัย และรายละเอียดของสถานที่
- รายชื่อวัตถุอันตรายที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดไฟป่าพร้อมวิธีการป้องกันไฟป่า และวิธีการดับไฟ

ป่า

- รายชื่อผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และช่องทางการติดต่อสื่อสาร
- แหล่งน้ำแหล่งทรัพยากรที่จำเป็น
- ระบบการป้องกันไฟและหมอกควัน เช่น การกำหนดพื้นที่หมู่บ้านที่เนื้อที่ติดป่าไม้เพื่อทำการตรวจ

ระยะเวลาที่ตรวจ การรายงานผล การฝึกซ้อมการดับเพลิง การทำแนวกันไฟป่า

- การจัดระบบการแจ้งเหตุ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะดังนี้

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นเป็นหน้าที่ของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสังกัดสำนักปลัดฯ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๔๒-๓๑๕๖๒๐ ติดต่อโดยผ่านสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น และกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ตำบลบ้านถิ่น อปพร.ในพื้นที่ได้ทันที

๔.๒ การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

๔.๒.๑ การรับแจ้งเหตุไฟป่า เมื่อได้รับรายงานหรือแจ้งว่าเกิดไฟป่าขึ้นให้ปฏิบัติดังนี้ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น ให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นออกเผชิญเหตุและระงับเหตุไฟป่าในพื้นที่รับผิดชอบทันทีที่เกิดไฟป่า แจ้งเจ้าหน้าที่ป้องกันไฟป่า อุทยานภูเก้าภูพานคำ แจ้งอำเภอโนนสัง กำนันตำบลบ้านถิ่น ผู้ใหญ่บ้านที่เกี่ยวข้อง และอปพร.ในพื้นที่ แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงกรณีมีพื้นที่ต่อเนื่องกัน หรือ ขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง กรณีเกิดเหตุร้ายแรงเกินขีดกำลังความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น ตลอดจนแจ้งสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในพื้นที่ตัดกระแสไฟฟ้าบริเวณที่เกิดเหตุ หากคาดหมายได้ว่าจะเกิดอันตรายต่อการเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจร หรืออาจมีเหตุไฟไหม้อาคารบ้านเรือนของประชาชนหรือทรัพย์สินของทางราชการ ประสานกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อขอกำลังสนับสนุนระดับเพลิงในการระงับอัคคีภัยต่อไป

๔.๒.๒ การปฏิบัติการในที่เกิดเหตุให้อยู่ในความรับผิดชอบดังนี้

- การควบคุมการปฏิบัติในที่เกิดเหตุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
- การรายงานสถานการณ์และความเสียหายจากเหตุไฟฟ้าและหมอกควัน ให้รายงานให้ผู้อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันอำเภอคอนสารทราบทุกระยะจนกว่าสถานการณ์จะยุติ
- การสั่งการให้เจ้าหน้าที่เข้าระงับเหตุ ให้ยึดหลักความสำคัญเรื่องความปลอดภัยของพนักงานที่เข้าไประงับอัคคีภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการรักษาทรัพย์สินตามลำดับ และมุ่งระงับภัยที่เกิดขึ้นให้ยุติโดยเร็ว
- ประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าอยู่ในขีดความสามารถที่จะจัดการแก้ไขปัญหาหรือไม่โดยพิจารณาจากความรุนแรงของภัยเป็นเกณฑ์ดังนี้

ระดับ ๑ เพลิงไหม้ป่าเล็กน้อยสามารถระงับเหตุได้โดยลำพัง เมื่อดำเนินการแล้วรายงานให้ผู้อำนวยการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันอำเภอโนนสังทราบ

ระดับ ๒ เพลิงไหม้ป่ารุนแรงเกินขีดความสามารถจะระงับเหตุได้โดยลำพัง ให้ร้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่โดยดำเนินการดังนี้

๑) ตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น ประจำประมงประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์อำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นเป็นผู้อำนวยการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นทำหน้าที่บัญชาการเหตุการณ์

๒) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ร้องขอการสนับสนุนจัดส่งเจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์มาถึงที่เกิดเหตุ ให้หัวหน้าชุดปฏิบัติการรายงานตัว ณ ศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นและปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้อำนวยความสะดวกป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นและตามคำสั่งของผู้อำนวยความสะดวกป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันอำเภอโนนสัง

๓) จัดระเบียบจราจรบริเวณที่เกิดเหตุ และกำหนดพื้นที่ห้ามเข้าให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย และจัดกำลังอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเข้าช่วยเหลือการปฏิบัติงาน

๔) ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนผู้อาศัยอยู่ในที่เกิดเหตุและบริเวณที่อาจได้รับผลกระทบทราบถึงการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ การให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ เพื่อลดความสับสนและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ประสบภัย รวมทั้งให้ข่าวต่อสื่อมวลชน

๕) ให้หน่วยกู้ชีพกู้ภัยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่นทำการปฐมพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บป่วย ณ จุดเกิดเหตุและนำส่งโรงพยาบาล หากจำเป็นต้องรับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

๖) ขอรับการสนับสนุนหน่วยพยาบาลจากโรงพยาบาลโนนสัง กู้ชีพกู้ภัยจากมูลนิธิ และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กรณีมีผู้บาดเจ็บจำนวนมาก

๗) รายงานเหตุการณ์ให้ผู้อำนวยการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันระดับอำเภอทราบทุกระยะจนกว่าสถานการณ์จะปกติ

๘) ศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น ติดตามสถานการณ์ไฟฟ้าและหมอกควันอย่างต่อเนื่อง หากเหตุการณ์ลุกลามหรือกองอำนวยความสะดวกป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันเขตท้องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร้องขอ ให้ดำเนินการช่วยเหลือตามศักยภาพสูงสุด พร้อมประสานแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นใกล้เคียงเข้าช่วยเหลือ และ แจ้งผู้อำนวยการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันอำเภอคอนสารทราบ

ระดับ ๓ เพลิงไหม้ป่ารุนแรงกว้างขวางในพื้นที่หลายตำบล หรือ จุดเกิดเหตุไม่สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายต้องอาศัยอุปกรณ์พิเศษ เช่น ปาร์กท๊อป และมีชุมชนที่อาศัยใกล้เคียงหนาแน่น พื้นที่การเกษตรหนาแน่น เป็นต้น ให้ร้องขอความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากกองอำนาจการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันระดับอำเภอโนนสังหรือ จังหวัดหนองบัวลำภู ตามที่นายอำเภอโนนสังเห็นสมควร เพื่อขอการสนับสนุนกำลังคน อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้าช่วยเหลือการปฏิบัติงาน โดยมีขั้นตอนเช่นเดียวกับภัยรุนแรงระดับ ๒

๔.๓ การปฏิบัติหลังเกิดภัย

เมื่อเหตุการณ์ยุติลงแล้ว ให้ศูนย์อำนาจการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น ปฏิบัติตามขั้นตอนการฟื้นฟูบูรณะที่กำหนดไว้ และให้ปฏิบัติเพิ่มเติมดังนี้

๔.๓.๑ ให้ดำเนินการสำรวจผู้ประสบภัยและจัดทำบัญชีไว้เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือ

๔.๓.๒ ให้เจ้าพนักงานสอบสวนเขตท้องที่สืบสวนสอบสวนถึงสาเหตุการเกิดเพลิงไหม้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๔.๓.๓ จัดการบรรเทาทุกข์หรือจัดสถานที่พักอาศัยชั่วคราว ตลอดจนให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ และหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยให้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น

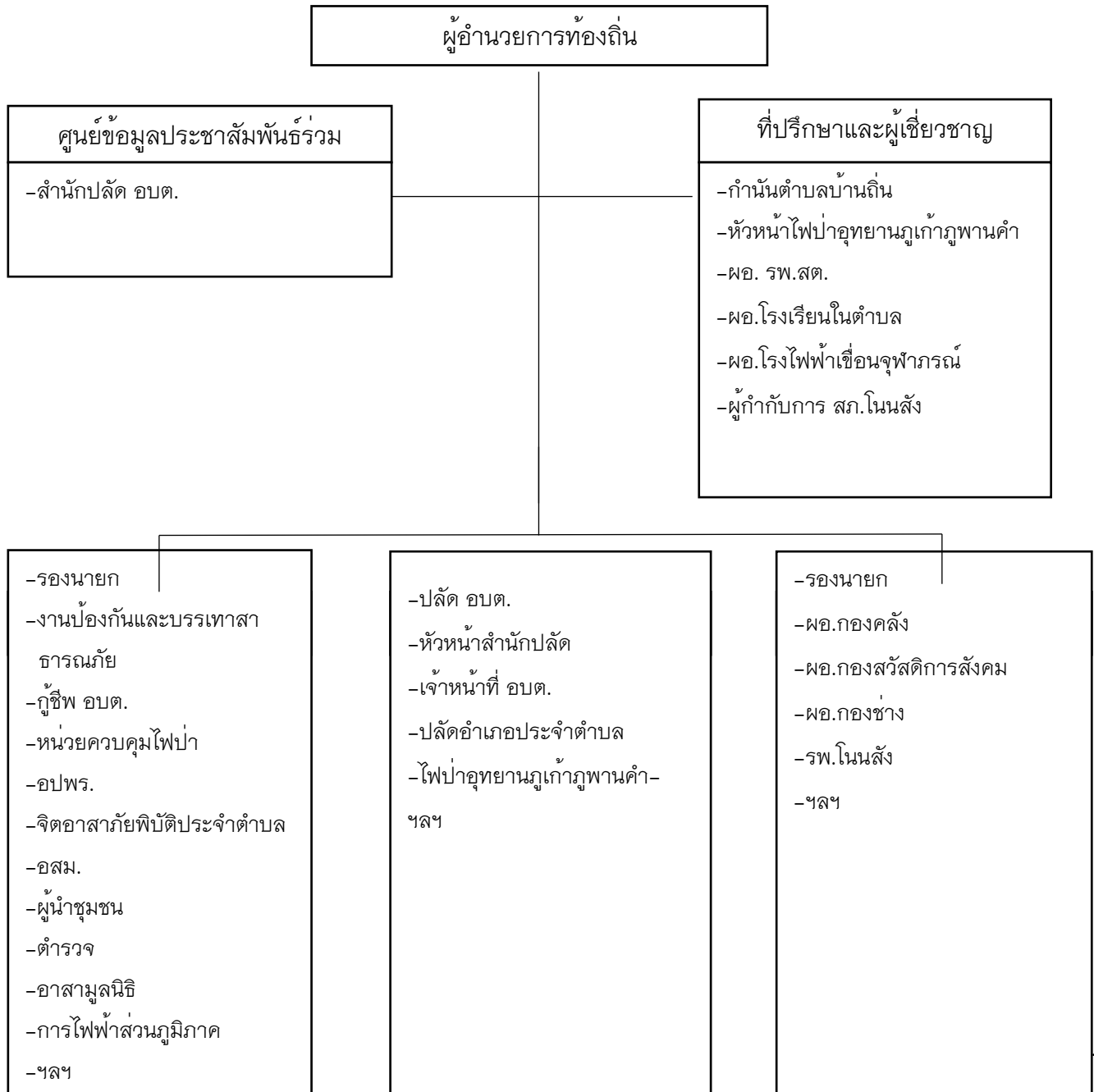
๔.๓.๔ กรณีที่บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อาคารตั้งแต่สามสิบหลังคาเรือนขึ้นไป หรือ มีเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งไร่ขึ้นไป รวมทั้งบริเวณที่อยู่ติดต่อกภายในระยะสามสิบลเมตรโดยรอบบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ซึ่งถือว่าเป็น “เขตเพลิงไหม้” ตาม พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายควบคุมอาคารประกาศแสดงเขตเพลิงไหม้ ณ สำนักงานของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นและบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ โดยมีแผนที่สังเขปแสดงเขตเพลิงไหม้พร้อมทั้งระบุให้ทราบถึงการกระทำอันต้องห้ามตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ และภายในสี่สิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้ห้ามก่อสร้างดัดแปลงรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารในเขตเพลิงไหม้

๔.๓.๕ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาว่าสมควรจะมีการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้หรือไม่โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวก การจราจรต่อคณะกรรมการควบคุมอาคารภายในสี่สิบห้าวันนับจากวันที่เกิดเพลิงไหม้ เพื่อให้คณะกรรมการควบคุมอาคารพิจารณาตาม พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ๒๕๖๒ ต่อไป

๔.๓.๖ กรณีเกิดเหตุไฟไหม้พื้นที่เกษตรของประชาชนในพื้นที่ หรือ เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็ให้ความช่วยเหลือ ตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น หรือประสานหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน

๕. โครงสร้างของศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน

๖. การติดต่อสื่อสาร

ช่องทางการติดต่อใช้โทรศัพท์เป็นหลัก

๕.๑ การติดต่อกับศูนย์อำนวยความสะดวกการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๔๒-๓๑๕๖๒๐ โทรสาร ๐๔๒-๓๑๕๖๒๐ อุกฉิน ๑๖๖๙

(นายยุทธกล ตรีอินทร์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น

ผู้อำนวยการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถิ่น